

รูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา
ของโรงเรียนบ้านโนนสมบุญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4*
A MODEL EDUCATIONAL INSTITUTION ADMINISTRATION USING SCHOOL AS
A BASE TO RAISE THE QUALITY OF EDUCATION OF BANNONSOMBOON
SCHOOL BURIRAM PRIMARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 4

ลำดวน ชาวไธสง¹

Lamduan Chaothaisong¹

โรงเรียนบ้านโนนสมบุญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4¹

Bannonsomboon school, Buriram Primary Education Service Area Office 4¹

Email : lamduan.chao@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับสร้างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนบ้านโนนสมบุญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 การวิจัยครั้งนี้ศึกษาจากประชากรทั้งหมด ได้แก่ ครู บุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 19 คน และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาแนวทางการสร้างรูปแบบ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 6 คน เลือกแบบเจาะจง 2) สร้างรูปแบบ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน เลือกแบบเจาะจง 3) ทดลองใช้รูปแบบฯ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 10 คน โดยสมัครใจ และ 4) ประเมินรูปแบบฯ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 30 คน เลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.93 แบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์มีความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.95 แบบสัมภาษณ์ ประเด็นการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ แบบสอบถามความเหมาะสมและความเป็นไปได้ แบบทดสอบ แบบสังเกตพฤติกรรม แบบสอบถามความเหมาะสม ความเป็นประโยชน์ และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความถี่

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และลำดับความต้องการจำเป็น ลำดับที่ 1 ด้านการกระจายอำนาจ 2) โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านโนนสมบุญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ประกอบด้วย 5 ส่วน 5 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 หลักการแนวคิด และวัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 วิธีดำเนินการ ส่วนที่ 3 กลไกการบริหารจัดการ ส่วนที่ 4 แนวทางการประเมิน และส่วนที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ มีความเหมาะสม และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด 3) ผลการทดลองใช้กลุ่มเป้าหมายมีคะแนนและพฤติกรรมหลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนา และ

มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด 4) รูปแบบฯ มีความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : รูปแบบ; การบริหารสถานศึกษา; โรงเรียนเป็นฐาน

ABSTRACT

The purposes of this research were to study basic information for creating an educational institution administration model using the school as a base to raise the quality of education at Bannonsomboon school, Buriram Primary Educational Service Area Office 4, this research used the entire population was 19 teachers, educational personnel and the basic education commission, and the group of informants in study the guidelines for creating a model 6 experts, by purposive sampling. 2) set a model, the informant group consisted of 9 experts selected by purposive sampling. 3) implement a model, the target group is 10 teachers and educational personnel, by willing and 4) assessment a model, the group of informants were 30 school administrators, by purposive sampling. tools used in data collection including component suitability questionnaire, the current condition questionnaire has a reliability value of 0.93. the desired condition questionnaire has a reliability value of 0.95 , interview form, connoisseurship issue, suitability and feasibility questionnaire, quiz, behavior observation form, questionnaire on appropriateness and usefulness, and satisfaction questionnaire. statistics used in data analysis are percentage. average and standard deviation and priority needs index.

The results were as follows: 1) basic information includes; current condition at medium level, desirable condition at the highest level, and the number one need for decentralization. 2) a model educational institution administration using school as a base to raise the quality of education of Bannonsomboon school, Buriram Primary Educational Service Area Office 4, consists of 5 parts: part 1 principles and objectives, part 2 procedure, part 3 management mechanism, part 4 evaluation, and part 5 success conditions. assessment results on appropriate and feasible at the highest level. 3) results implement target group is a knowledge assessment score before participating in development. after joining the development higher than the knowledge assessment score before participating in the development passed the evaluation criteria. the level of behavior after development is higher than before development. and satisfaction is at the highest level. 4) a model is suitability and usefulness at the highest level.

Keywords : A model; Educational institution administration; School as a base

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นการกระจายอำนาจ การจัดการศึกษาจากส่วนกลาง ลงไปยังโรงเรียน โดยให้โรงเรียนมีอิสระในการบริหารจัดการโรงเรียนทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านบริหาร วิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคลากร และการบริหารทั่วไป ภายใต้การมีส่วนร่วม ของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียน ครูอาจารย์ พ่อแม่ ผู้ปกครองนักเรียน ตลอดจน สมาชิกในชุมชนและองค์กรอื่น ๆ ที่จะมาเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการศึกษา เพื่อให้เป็นไปตามความต้องการของท้องถิ่น (สุธรรม ธรรมทัตตานนท์, 2554) ความสำคัญของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน คือ เป็นการระดมผู้เชี่ยวชาญและผู้มีประสบการณ์เพื่อร่วมกันจัดการศึกษา เปิดโอกาสให้ ครูเจ้าหน้าที่และชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องสำคัญของโรงเรียน ช่วยให้ขวัญ และกำลังใจของครูดีขึ้น เนื่องจากมีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการบริหารและจัดการเรียนการสอน มากขึ้น ครูเกิดความภาคภูมิใจในงานการสอนของโรงเรียนเพราะได้มีโอกาสร่วมคิดร่วมทำมากขึ้น เป็นการระดมทรัพยากรด้านการเงิน และด้านวิชาการเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน โดยอาศัยเครือข่ายผู้แทนองค์กรต่าง ๆ และเครือข่ายผู้ปกครองที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา สร้างภาวะผู้นำให้กับบุคลากรในโรงเรียนกระจายความรับผิดชอบให้ทีมงานต่าง ๆ ในโรงเรียน จะทำให้เกิดผู้นำกลุ่ม และสมาชิกในโรงเรียน จะผลัดเปลี่ยนการเป็นผู้นำในทีมงาน เพิ่มปริมาณ และคุณภาพการติดต่อสื่อสาร การบริหารแบบมีส่วนร่วมและการทำงานเป็นทีม ทำให้ต้องมีการสื่อสาร ภายในทีมงาน และระหว่างหน่วยงานภายในโรงเรียนมากขึ้น อันทำให้บุคลากรในโรงเรียนรับรู้ และเข้าใจนโยบาย และแนวทางของโรงเรียนเพิ่มขึ้นสร้างความยืดหยุ่นในการทำงานทำให้เกิดการริเริ่ม จัดทำโครงการใหม่ ๆ เพื่อให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชนมากขึ้น เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารโรงเรียน การที่ครูและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการบริหารงบประมาณจึงเกิดแนวทางที่ จะต้องใช้งบประมาณโดยประหยัด และเกิดประโยชน์สูงสุด เกิดความรู้สึกร่วมกัน และความรู้สึกใน ความเป็นเจ้าของโรงเรียนเพิ่มขึ้น เนื่องจากเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนในโรงเรียนได้เสนอความคิดเห็นในการบริหารและการจัดการศึกษารวมทั้งการปรับปรุงและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มี ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โรงเรียนมีความสัมพันธ์กับชุมชนมากยิ่งขึ้น เนื่องจากได้เข้ามีส่วนร่วมและมี สิทธิในการบริหารและจัดการศึกษา และการบริหารและการตัดสินใจด้วยความโปร่งใส สามารถ ตรวจสอบได้ เนื่องจากการบริหารในรูปแบบขององค์คณะบุคคล (Hoy และ Miskel, 2005)

โรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ เป็นสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐาน การศึกษาชาติ โดยบริหารจัดการสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมโดยอาศัยบริบทชุมชนในท้องถิ่นที่สำคัญ มีการดำเนินการตามการบริหารจัดการตามทฤษฎีส่วนกลางมีการกระจายอำนาจเป็นระเบียบให้ สถานศึกษาปฏิบัติ มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและชุมชนเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อน คุณภาพการศึกษา จากการวิเคราะห์สภาพปัญหา พบว่า โรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ เป็นสถานศึกษา ขนาดเล็ก นักเรียนขาดแคลนทุนทรัพย์เนื่องจากผู้ปกครองมีรายได้น้อย ขาดงบประมาณในการพัฒนา คุณภาพการศึกษา การดำเนินการตามหลักการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมยังต้องได้รับการ เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่เพื่อให้สามารถบริหารจัดการด้วยตนเองและสนอง ความต้องการของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (โรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์, 2565) สอดคล้องกับ สันติ

บุญภิรมย์ (2553) นำเสนอว่าการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นการบริหารโดยสมาชิกของสถานศึกษาและทุกส่วนทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับคุณลักษณะและความต้องการของตนเองเป็นการรวมพลังกันอย่างเต็มที่เต็มความสามารถและมีความรับผิดชอบ พร้อมทั้งให้สถานศึกษาได้ตัดสินใจเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรและแก้ปัญหาต่าง ๆ ทั้งนี้เพราะการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน จะเป็นการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่สถานศึกษา ซึ่งจะทำให้สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบมีความเป็นอิสระและคล่องตัวในการตัดสินใจ และที่สำคัญการที่ครูและผู้บริหารมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทุกด้านทั้งด้านทรัพยากร ด้านงบประมาณ จะทำให้เกิดแนวทางที่จะต้องใช้งบประมาณที่ประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุด ในขณะเดียวกันการเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนในโรงเรียนได้เสนอความคิดเห็นในการปรับปรุงการศึกษา ชุมชนมีส่วนร่วมและมีสิทธิ์ในการบริหารและจัดการศึกษา ยังจะทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนและโครงการใหม่ ๆ เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชน จากปัญหาและความสำคัญของปัญหา ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ที่มีบทบาทหน้าที่ในการบริหารสถานศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน จึงต้องการแก้ปัญหาและการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาด้วยนวัตกรรมการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลอย่างยั่งยืนต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับสร้างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

2.2 เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

2.3 เพื่อทดลองใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

2.4 เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นข้อมูล/สารสนเทศสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา นำไปเป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

3.2 เป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา นำไปเป็นนวัตกรรมในการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

3.3 เป็นข้อเสนอแนะสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ในการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ผู้วิจัยกำหนดวิธีการดำเนินการวิจัย เป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับสร้างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ในการวิจัยครั้งนี้ศึกษาโดยใช้กลุ่มประชากรทั้งหมด ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 10 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 9 คน รวม 19 คน (โรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์, 2564) และการศึกษาแนวทางการสร้างรูปแบบจากผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 6 คน เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.93 แบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์มีความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.95 และแบบสัมภาษณ์มีค่าความตรง เท่ากับ 1.00 นำข้อมูลจากแบบสอบถามมาหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index) สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีความสอดคล้อง และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น และนำข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการสรุปประเด็นและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบยืนยันโดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) จำนวน 9 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยผู้วิจัยยกร่างและนำเข้าสู่กระบวนการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) เพื่อตรวจสอบยืนยันและประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประเด็นการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ แบบสอบถามความเหมาะสมและความเป็นไปได้ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครูโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำนวน 10 คน โดยความสมัครใจ มีการทดสอบความรู้ความเข้าใจสังเกตพฤติกรรม และประเมินความพึงพอใจ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบ แบบสังเกตพฤติกรรม และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำนวน 30 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) หลังจากการทดลองใช้และมีการปรับปรุงแก้ไขผู้วิจัยนำรูปแบบไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาประเมินประสิทธิภาพในประเด็น ความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5. ผลการวิจัย

ในการดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยขอเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

5.1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับสร้างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และค่าความต้องการจำเป็น โดยรวมรายด้าน

การบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI (I-D) D	ลำดับ
	μ	σ	ระดับการดำเนินงาน	μ	σ	ระดับการดำเนินงาน		
1. ด้านการกระจายอำนาจ	3.05	0.67	ปานกลาง	4.76	0.42	มากที่สุด	0.560	1
2. ด้านการมีส่วนร่วม	3.06	0.61	ปานกลาง	4.66	0.52	มากที่สุด	0.521	2
3. ด้านการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน	3.07	0.58	ปานกลาง	4.61	0.56	มากที่สุด	0.502	3
4. ด้านการบริหารตนเอง	3.19	0.61	ปานกลาง	4.63	0.54	มากที่สุด	0.452	4
5. ด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล	3.31	0.55	ปานกลาง	4.62	0.49	มากที่สุด	0.399	5
โดยรวม	3.14	0.60	ปานกลาง	4.66	0.51	มากที่สุด	0.485	

จากตารางที่ 1 สภาพปัจจุบัน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.14, \sigma = 0.60$) พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล ($\mu = 3.31, \sigma = 0.55$) ด้านการบริหารตนเอง ($\mu = 3.19,$

$\sigma = 0.61$) ด้านการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน ($\mu = 3.07$, $\sigma = 0.58$) ด้านการมีส่วนร่วม ($\mu = 3.06$, $\sigma = 0.61$) และด้านการกระจายอำนาจ ($\mu = 3.05$, $\sigma = 0.67$) ตามลำดับ

สภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.66$, $\sigma = 0.50$) พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการกระจายอำนาจ ($\mu = 4.76$, $\sigma = 0.42$) ด้านการมีส่วนร่วม ($\mu = 4.66$, $\sigma = 0.52$) ด้านการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน ($\mu = 4.61$, $\sigma = 0.56$) ด้านการบริหารตนเอง ($\mu = 4.63$, $\sigma = 0.54$) และด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล ($\mu = 4.62$, $\sigma = 0.49$) ตามลำดับ

ลำดับความต้องการจำเป็น เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านการกระจายอำนาจ ($PNI_{\text{modified}} = 0.560$) ลำดับที่ 2 ด้านการมีส่วนร่วม ($PNI_{\text{modified}} = 0.521$) ลำดับที่ 3 ด้านการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน ($PNI_{\text{modified}} = 0.502$) ลำดับที่ 4 ด้านการบริหารตนเอง ($PNI_{\text{modified}} = 0.452$) และลำดับที่ 5 ด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล ($PNI_{\text{modified}} = 0.399$) ตามลำดับ

5.2 ผลการสร้างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ผลการวิจัยดังนี้

รูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ประกอบด้วย 5 ส่วน 5 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 หลักการแนวคิดและวัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 วิธีดำเนินการ ประกอบด้วย หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การกระจายอำนาจ หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การมีส่วนร่วม หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การบริหารตนเอง และหน่วยการเรียนรู้ที่ 5 การตรวจสอบและถ่วงดุล ส่วนที่ 3 กลไกการดำเนินการ ส่วนที่ 4 แนวทางการประเมิน และส่วนที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ ด้านความเหมาะสม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.49) ด้านความเป็นไปได้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.48) และผ่านเกณฑ์การประเมินทุกส่วน

5.3 ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ผลการวิจัยดังนี้

กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ มีคะแนนประเมินความรู้ก่อนการเข้าร่วมพัฒนา เฉลี่ย 8.60 คะแนน จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 43.00 และมีคะแนนประเมินความรู้หลังการเข้าร่วมพัฒนา เฉลี่ย 18.90 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 94.50 สรุปได้ว่า คะแนนประเมินความรู้หลังการเข้าร่วมพัฒนา สูงกว่าคะแนนประเมินความรู้ก่อนการเข้าร่วมพัฒนา และผ่านเกณฑ์การประเมินทุกคน ผลการสังเกตพฤติกรรมการพัฒนาตามรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ก่อนและหลังการพัฒนา โดยรวมรายด้านก่อนการพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.65$, S.D. = 0.49) และหลังการพัฒนาอยู่ในระดับมาก

ที่สุด ($\bar{X} = 4.72$, S.D. = 0.45) สรุปได้ว่า ระดับพฤติกรรมหลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนา และผ่านเกณฑ์การประเมินทุกหน่วยการเรียนรู้ ผลการประเมินระดับความพึงพอใจต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.74$, S.D. = 0.48) ซึ่งถือว่าผู้เข้ารับการพัฒนา มีความพึงพอใจ

5.4 ผลการประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ผลการวิจัยดังนี้

ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 พบว่า ด้านความเหมาะสม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$, S.D. = 0.52) ถือว่ามีความเหมาะสม และด้านความเป็นประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.74$, S.D. = 0.48) ถือว่ามีความเป็นประโยชน์ ตามลำดับ

6. อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

6.1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับสร้างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

6.1.1 สภาพปัจจุบันของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ได้องค์ประกอบ 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการกระจายอำนาจ 2) ด้านการมีส่วนร่วม 3) ด้านการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน 4) ด้านการบริหารตนเอง และ 5) ด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล จากนั้นนำองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ที่ได้จากการสังเคราะห์เอกสารผ่านการประเมินในประเด็นความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้เพื่อใช้สร้างแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ โดยผู้ตอบแบบสอบถามในครั้งนี้เป็นการศึกษาจากประชากรทั้งหมดคือ ครู บุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นำมาวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่า โรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 มีการดำเนินการบริหารโรงเรียนเป็นฐานยังไม่จริงจัง คณะกรรมการสถานศึกษา ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังที่ สอดคล้องกับ สุธรรม ธรรมทัศน์านนท์ (2554) ได้นำเสนอว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นการกระจายอำนาจ การจัดการศึกษาจากส่วนกลางลงไปยังโรงเรียน โดยให้โรงเรียนมีอิสระในการบริหารจัดการโรงเรียนทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านบริหารวิชาการ

การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคลากร และการบริหารทั่วไป ภายใต้การมีส่วนร่วมของ คณะกรรมการบริหารโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียน ครูอาจารย์ พ่อแม่ ผู้ปกครองนักเรียน ตลอดจน สมาชิกในชุมชนและองค์กรอื่น ๆ ที่จะมาเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการศึกษา เพื่อให้เป็นไปตามความต้องการของท้องถิ่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ จำเนียร ไตรมาตร์ อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์ ชูชีพ พุทธประเสริฐ เกียรติสุดา ศรีสุข (2562) ได้วิจัยเรื่องการวิจัยและพัฒนารูปแบบการบริหารโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กในเขตภาคเหนือตอนบน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วน ผลการศึกษาปัญหาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

6.1.2 สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ผ่านการประเมินความเหมาะสมจากผู้ทรงคุณวุฒิ เรียบร้อยแล้วมาสร้างแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์จากกลุ่มประชากรที่เป็นครู บุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ผลการวิเคราะห์สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่า ครู บุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความประสงค์ที่จะพัฒนาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) ได้นำเสนอว่า สถานศึกษาเป็นหน่วยงานระดับปฏิบัติที่สำคัญในการจัดการศึกษาทั้งนี้ต้องยึดหลักว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ ดังนั้น กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ หลักของการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา คือ พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้มาตรฐานเป็นเครื่องสะท้อนคุณภาพการจัดการศึกษา สถานศึกษาจึงจำเป็นต้อง กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการนำไปใช้เป็นหลักในการ เทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมกำกับ ดูแล การตรวจสอบ และการประเมินคุณภาพการศึกษา เพื่อ ประกันว่าผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ เต็มตามศักยภาพและตรงตามความต้องการ คุ่มค่า เสมอภาคและเป็นธรรม รวมทั้งเป็นไปตามความต้องการของชุมชน อุตลักษณ์ของท้องถิ่นและจุดเน้นของ สถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปริญญา ศรีสุข (2563) ได้วิจัยเรื่องแนวทางการบริหารงาน โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์เขต 2 โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

6.1.3 ลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านการกระจายอำนาจ ($PNI_{modified} = 0.560$) ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์แล้ววิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 พบว่า ด้านการกระจายอำนาจ มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุด เพราะ การกระจายอำนาจเป็นการกระจายความรับผิดชอบให้อำนาจในการตัดสินใจดำเนินการต่าง ๆ ได้อย่างอิสระตามกรอบของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปฏิญา ศรีสุข (2563) ได้วิจัยเรื่องแนวทางการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการจำเป็นลำดับที่ 1 คือ การบริหารงานทั่วไปโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

6.2 ผลการสร้างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ประกอบด้วย 5 ส่วน 5 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 หลักการแนวคิดและวัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 วิธีดำเนินการ ประกอบด้วย หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การกระจายอำนาจ หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การมีส่วนร่วม หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การบริหารตนเอง และหน่วยการเรียนรู้ที่ 5 การตรวจสอบและถ่วงดุล ส่วนที่ 3 กลไกการดำเนินการ ส่วนที่ 4 แนวทางการประเมิน และส่วนที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ ด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และผ่านเกณฑ์การประเมินทุกส่วน ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยการศึกษาค้นคว้าประกอบและตัวบ่งชี้ของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ผ่านการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้จากผู้ทรงคุณวุฒินำไปสร้างแบบสอบถามสำหรับใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย และผู้วิจัยได้ศึกษา สังเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของรูปแบบเพื่อกำหนดเป็นโครงสร้างสำหรับการพัฒนา พบว่า รูปแบบมีองค์ประกอบ 5 ส่วน ดังนี้ 1) หลักการและวัตถุประสงค์ 2) วิธีดำเนินการ 3) กลไกการบริหารจัดการ 4) แนวทางการประเมิน และ 5) เงื่อนไขความสำเร็จ ดังที่ สายฟ้า หาฮีสุข และรพีพรรณ ปรีชา (2566) ได้นำเสนอว่า องค์ประกอบที่สำคัญในการบริหาร 5 องค์ประกอบ คือ 1) การกระจายอำนาจ 2) การมีส่วนร่วม 3) การมีเป้าหมายร่วมกัน 4) การมีความรับผิดชอบต่อสังคม 5) การพัฒนาสารสนเทศแหล่งเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ คำปิ่น ทีสุกะ (2564) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนบ้านเหล่าพัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนบ้านเหล่าพัฒนาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 มีส่วนประกอบและลักษณะดังนี้ ส่วนที่ 1 หลักการ ส่วนที่ 2 จุดมุ่งหมาย ส่วนที่ 3 กระบวนการพัฒนา ส่วนที่ 4 ชุดการพัฒนาในแต่ละองค์ประกอบ และส่วนที่ 5 การติดตามและ ผลการประเมิน พบว่า รูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล มีความเหมาะสม ความถูกต้อง ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

6.3 ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 พบว่า กลุ่มเป้าหมายมีคะแนนประเมินความรู้หลังการเข้าร่วมพัฒนา สูงกว่าคะแนนประเมินความรู้ก่อนการเข้าร่วมพัฒนา และผ่านเกณฑ์การประเมินทุกคน สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิระภา ธรรมนำศีล (2562) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมด้านภาษาของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า ผลการเรียนรู้จากการประชุมเชิง

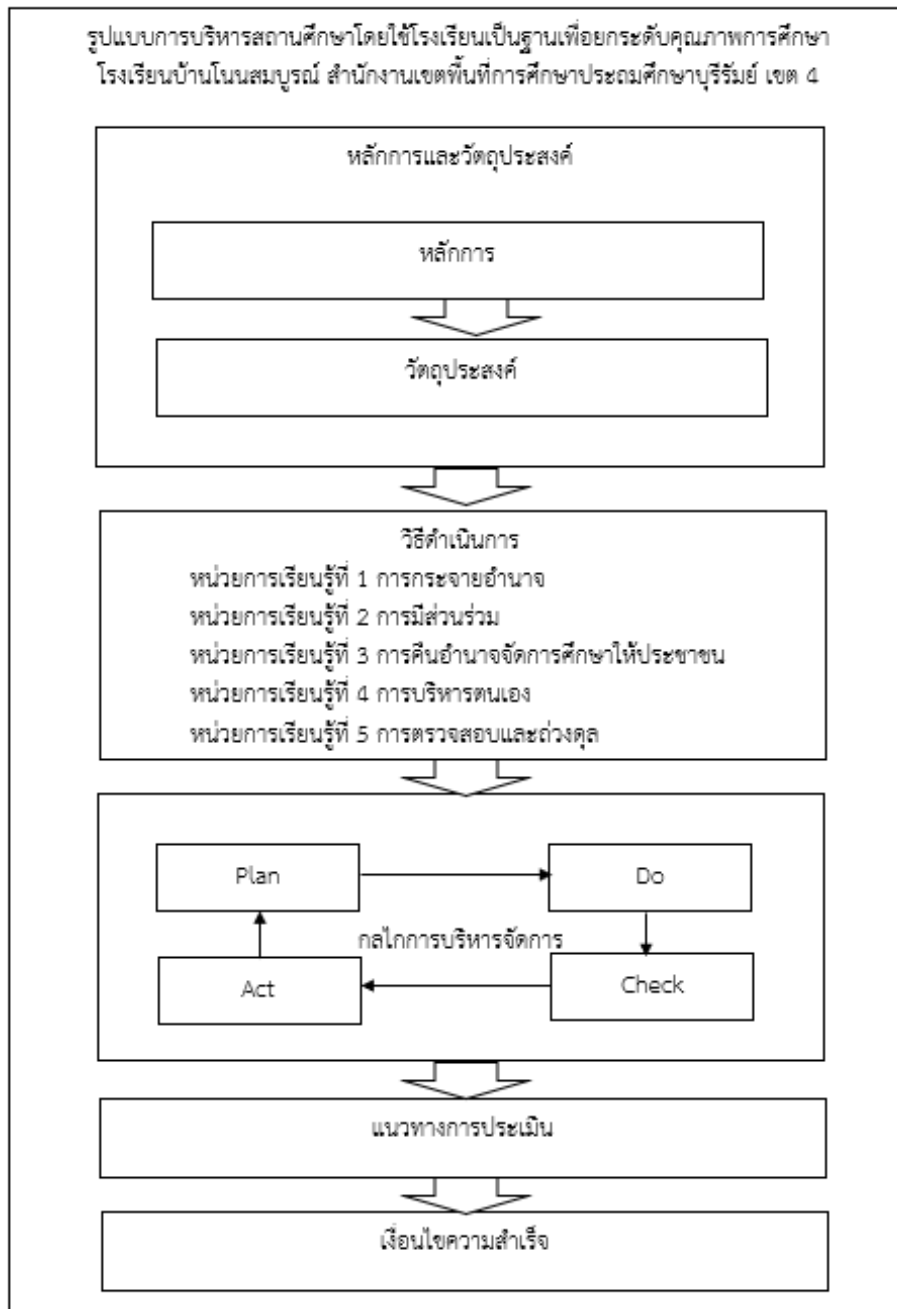
ปฏิบัติการ พบว่า ผู้ร่วมพัฒนามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น ผ่านเกณฑ์การประเมินทุกคน ซึ่งมีคะแนนหลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนา ผลการสังเกตพฤติกรรม สรุปลงได้ว่า ระดับพฤติกรรมหลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนา และผ่านเกณฑ์การประเมินทุกหน่วยการเรียนรู้ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ตำรา นำมาสังเคราะห์องค์ประกอบตัวบ่งชี้ ผ่านการเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ผ่านความคิดเห็นข้อเสนอแนะผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา กลุ่มเป้าหมายที่เข้ารับการพัฒนาจึงมีพฤติกรรมในทางที่พึงประสงค์ตามที่รูปแบบกำหนด สอดคล้องกับงานวิจัยของ นุจนาฎ สาริบุตร (2561) ได้วิจัยเรื่องการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานและการบริหารงานวิชาการมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกระดับมาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .76 ผลการประเมินระดับความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งถือว่าผู้เข้ารับการพัฒนาที่มีความพึงพอใจ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพได้รูปแบบที่มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ สอดคล้องกับสภาพบริบทของโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยมีการบูรณาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง กลุ่มเป้าหมายที่เข้ารับการพัฒนาจึงสามารถปฏิบัติตามรูปแบบได้อย่างเป็นรูปธรรมและมีความพึงพอใจอยู่ระดับมากที่สุด ดังที่ Cheng (1996) ได้นำเสนอว่าการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ทำให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ตัวแทนคณะครู ผู้ปกครอง ชุมชน ฯลฯ ซึ่งมารวมตัวเป็นคณะกรรมการโรงเรียน ได้มีโอกาสจัดการศึกษาให้เป็นไปตามความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ส่งผลให้โรงเรียนมีประสิทธิผลสูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทวี สมนอก (2562) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของผู้เข้ารับการพัฒนาตามรูปแบบมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

6.4 ผลการประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 พบว่า ด้านความเหมาะสมและด้านความเป็นประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้นำรูปแบบที่ผ่านการตรวจสอบยืนยันและประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้จากผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญมาจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบนำไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมายมีการประเมินความรู้ความเข้าใจ สังเกตพฤติกรรมตามรูปแบบ และประเมินความพึงพอใจต่อการใช้การบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 หลังสิ้นสุดการพัฒนา จากนั้นนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ซึ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษาประเมินประสิทธิภาพในประเด็น ความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์ พบว่า ผลการประเมินความ

เหมาะสมและความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 2 ประเด็น แสดงให้เห็นว่า รูปแบบที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากข้อมูลที่ได้จากกระบวนการวิจัยมีประสิทธิภาพ ดังที่ Hoy และ Miskel (2005) ได้นำเสนอว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นการระดมผู้เชี่ยวชาญและผู้มีประสบการณ์เพื่อร่วมกันจัดการศึกษา เปิดโอกาสให้ ครูเจ้าหน้าที่และชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องสำคัญของโรงเรียน ช่วยให้ขวัญและกำลังใจของครูดีขึ้น เนื่องจากมีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการบริหารและจัดการเรียนการสอนมากขึ้น ครูเกิดความภาคภูมิใจในงานการสอนของโรงเรียนเพราะได้มีโอกาสร่วมคิดร่วมทำมากขึ้น เป็นการระดมทรัพยากรด้านการเงิน และด้านวิชาการเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน โดยอาศัยเครือข่ายผู้แทนองค์กรต่าง ๆ และเครือข่ายผู้ปกครองที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา สร้างภาวะผู้นำให้กับบุคลากรในโรงเรียนกระจายความรับผิดชอบให้ทีมงานต่าง ๆ ในโรงเรียน จะทำให้เกิดผู้นำกลุ่ม และสมาชิกในโรงเรียน จะผลัดเปลี่ยนการเป็นผู้นำในทีมงานเพิ่มปริมาณ และคุณภาพการติดต่อสื่อสาร สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทวี สมนอก (2562) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ผลการวิจัยพบว่า ผลการพัฒนาแบบโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยความถูกต้องความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

8. องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ได้องค์ความรู้ใหม่ ประกอบด้วย 5 ส่วน 5 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 หลักการแนวคิดและวัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 วิธีดำเนินการ ประกอบด้วย หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การกระจายอำนาจ หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การมีส่วนร่วม หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การบริหารตนเอง และหน่วยการเรียนรู้ที่ 5 การตรวจสอบและถ่วงดุล ส่วนที่ 3 กลไกการดำเนินการ ส่วนที่ 4 แนวทางการประเมิน และส่วนที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ ซึ่งเป็นโครงสร้างที่แสดงความสัมพันธ์ของเนื้อหา กระบวนการ และองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้นและเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาชาติเกิดการยอมรับอย่างกว้างขวางต่อไป ดังภาพที่ 1



ภาพที่ 1 รูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

9.1.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 พบว่า ด้านการกระจายอำนาจ

มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด และเมื่อนำมาจัดลำดับความต้องการจำเป็นปรากฏว่ามีความต้องการจำเป็นอยู่ อันดับ 1 แสดงให้เห็นว่าการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพ การศึกษา ขั้นตอนของการกระจายอำนาจ เป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดที่จะช่วยให้การบริหาร สถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาประสบผลสำเร็จ ด้วยการกระจาย อำนาจเป็นการกระจายความรับผิดชอบและให้อำนาจสถานศึกษาตัดสินใจในการดำเนินการต่าง ๆ ได้ อย่างอิสระภายใต้กรอบของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น ผู้บริหารการศึกษาระดับสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ควรกำหนดนโยบายการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพ การศึกษาของโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 อย่างเป็นรูปธรรมมีการส่งเสริมและกำกับติดตามเพื่อส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการ บริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพอย่างยั่งยืน

9.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

9.2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติตามนโยบายการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียน เป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพ มีการมอบหมายงานตามโครงสร้างการบริหารสถานศึกษา และส่งเสริม สนับสนุน นิเทศและติดตามอย่างต่อเนื่องโดยทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ

9.2.2 ครูและบุคลากรทางการศึกษา ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายตาม โครงสร้างการบริหารของสถานศึกษาเพื่อสนับสนุนการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อ ยกระดับคุณภาพอย่างเต็มกำลังความสามารถ

9.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

9.3.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการ บริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านโนน สมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 พบว่า ด้านการกระจายอำนาจ มี ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด และเมื่อนำมาจัดลำดับความต้องการจำเป็นปรากฏว่ามีความต้องการจำเป็นอยู่ อันดับ 1 ควรมีการวิจัยในครั้งต่อไปในเชิงลึกด้านดังกล่าวให้มีการพัฒนาในทางที่ดีขึ้น ในลักษณะการ วิจัยและพัฒนา เช่น

10. บรรณานุกรม

- คำปิ่น ทีสุภะ. (2564). การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนบ้านเหล่า พัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม. นครพนม : โรงเรียน บ้านเหล่าพัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม.
- จำเนียร ไตรมาตร อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์ ชูชีพ พุทธประเสริฐ เกียรติสุดา ศรีสุข. (2562). การวิจัย และพัฒนารูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กในเขต ภาคเหนือตอนบน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสาร มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา. 14(1). 23-34.
- จิระภา ธรรมนำศีล. (2562). การพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเตรียม ความพร้อมด้านภาษาของเด็กปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- ทวี สมนอก. (2562). การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- นุจนาฏ สาริบุตร. (2561). การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น. 15(2). 259-543.
- ปฎิญา ศรีสุข. (2563). แนวทางการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- โรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์. (2565). รายงานการประเมินตนเองของโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ปีการศึกษา 2564. บุรีรัมย์ : โรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์.
- สันติ บุญภิรมย์. (2553). การบริหารงานวิชาการ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : บุ๊ค พอยท์.
- สายฟ้า หาสีสุข และรพีพรรณ ปรีชา. (2566). SBM ฐานความสำเร็จของการศึกษายุคใหม่. วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. 3(1). 77-86.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไข. เพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สุธรรม ธรรมทัศน์านนท์. (2554). หลักการ ทฤษฎีและนวัตกรรมการบริหารการศึกษา. มหาสารคาม : โรงพิมพ์สารคามการพิมพ์.
- Hoy, W. K., & Miskel, C. G. (2005). *Educational Administration: Theory, Research, and Practice*. New York : McGraw- Hill.
- Yin Cheong Cheng. (1996). *School Effectiveness and School-based management: A Mechanism for Development*. Washington, D.C. : The Falmer Press.